

ДОКЛАД

на

**Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности за резултатите от
извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на докторска
програма**

„Методика на обучението по изобразително изкуство“

от професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., област на висше
образование 1. Педагогически науки,

в Софийски университет „Св. Климент Охридски”,

Факултет по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ)

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за **програмна акредитация на докторска програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“** от професионално направление **1.3. Педагогика на обучението по...**, област на висше образование 1. Педагогически науки, в Софийски университет „Св. Кл. Охридски”, ФНОИ

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 7 от ЗВО и чл. 38, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 г.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

V. ПРИЛОЖЕНИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 16/30.06.2022 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 26/08.12.2022 г.
3.	ЕГ работи с документацията по процедурата. С цел получаване на допълнителна информация са проведени разговори с преподаватели и членове на комисията, изготвила доклада-самооценка.	В периода м. януари – м. февруари 2023 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 05/06.03.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 06/23.03.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	.....

Определената от Акредитационния съвет на НАОА Експертна група по процедурата е в състав:

1. **проф. д-р Благомир Папазов** – ШУ „Епископ К. Преславски“ – ръководител ЕГ
2. **проф. д-р Капка Солакова** – АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив – член на ЕГ
3. **д-р Диана Кацарова** – гл. учител в СУ „Св. Патриарх Евтимий“, Пловдив – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПК: **проф. д-р Веска Шошева.**

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

При предходната процедура за акредитация на докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ (МОИИ) от професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности при НАОА на 09.05.2017 г. (Протокол № 10) и писмо изх. № 672/22.05.2017 г. дава програмна акредитация с обща оценка по критериите **9,42 (девет цяло и четиридесет и две стотни)**, срок на валидност **ШЕСТ** години и формулира **две препоръки**:

Препоръка 1. Да се синхронизират груповият учебен план, индивидуалните планове и учебните програми по отношение на аудиторна и извън аудиторна заетост и присъждането на кредити. *Срок: септември 2018 г.* **Препоръката е изпълнена.**

Препоръка 2. Да се обогати информацията на сайта на ФНПП за обучението на докторантите и възможностите за мобилност по програма Еразъм+. *Срок: постоянен.* **Препоръката е изпълнена.**

ЕГ установи следните резултати:

Относно препоръка № 1: С решение на Деканския и Факултетния съвет на ФНОИ са утвърдени актуализираните варианти на общоуниверситетската бланка за съдържание на индивидуален учебен план за докторантите с цел синхронизиране на общия учебен план за професионалното направление, индивидуалните учебни планове и учебните програми. През месец април 2021 г. във ФНОИ е актуализирана и утвърдена бланката за индивидуален учебен план на докторантите, отразяваща промените в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (с последни промени от 26 май 2021 г.), в пълно съответствие с общия учебен план на докторската програма и с ясно планиране на броя на кредитите. В обновената бланка се съдържат инструкции за попълване за улеснение на научните ръководители и докторантите. Тяхното съдържание е подробно описано в доклада по показател 2.1.3.

С решение на Факултетния съвет (Протокол №6 от 13.04.2021 г.) е утвърден актуалният към момента списък с учебни програми за обучение в ОНС „доктор“. В сайта на ФНОИ е публично достъпна информация за обучението на докторанти.

Относно препоръка № 2: Сайтът на ФНОИ е обновен (<http://fnoi.uni-sofia.bg>), като в него са обособени много повече секции с пълнотекстова информация и препратки към информация на сайта на СУ „Св. Климент Охридски“ (<https://uni-sofia.bg>) от съответното структурно звено. В сайта на ФНОИ регулярно се публикуват покани за участие в сесиите за подбор на кандидати за студентска, докторантска и преподавателска мобилност в чуждестранни университети, включително и възможностите за мобилност по програма Еразъм+.

Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ е получило програмна акредитация на 08.06.2020 г., с оценка **9,48**.

**Справка за обучаваните докторанти в докторската програма
„Методика на обучението по изобразително изкуство“ в периода 2017-2022 г.:**

- брой на обучаваните докторанти – 20;
- брой ново зачислени – 1, през 2022 г.;
- брой защитили – 11;
- брой, отчислени с право на защита – 4;
- брой на докторантите, които продължават обучението си – 5;
- дял на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти – 95%;
- брой на докторанти, самостоятелна форма на обучение – 0 (0%);
- дял на докторанти, задочна форма на обучение спрямо общия брой докторанти – 1 (5%);
- докторанти от други страни – 0;
- брой на редовните докторанти, продължили научната кариера след успешна защита – 6.

В становището на СУ „Св. Климент Охридски“ (вх. № ОА-06-835/24.04.2023 г.), не са констатирани фактически несъответствия. Направени са коментари по отношение на някои от констатациите на ЕГ, чрез които се доизясняват факти посочени в доклада и се внася яснота в контекста на посочените пропуски.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО¹

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

Стандарт 1 „Политика за осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 1.1. „Висшето училище има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“

По 1.1.1. Обучението по докторските програми в СУ „Св. Климент Охридски“ и конкретно в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., област на висше образование 1. Педагогически науки се провежда в съответствие с мисията и визията, целите, стратегията, приоритетите на университета и действащото законодателство, определени в национални законови и нормативни актове, общоуниверситетските и факултетските документи: Закон за висшето образование, Закон за развитието на академичния състав в Р. България, Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Р. България, както и университетските нормативни документи: Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, Правилника за устройството и дейността на СУ (ПУДСУ), Правилника за образователните дейности в СУ, Системата за управление на качеството в СУ, Наръчника по качеството на СУ и др.

Във Вътрешните правила за обучение на докторантите се регламентира обучението на докторанти - обявяване на конкурси, допускане до участие в конкурса, провеждане на конкурса, приема, правата и задълженията, обучението, материалното и финансово осигуряване и др. В пълно съответствие с мисията и задачите на СУ, е разработен актуализиран учебен план за докторанти на Факултетът по науки за образование и изкуства (ФНОИ), в сила от 2015 учебна година, представен в учебната документация на програмата. Обучението на докторантите се осъществява съобразно целите и задачите, които са регламентирани в нормативните документи. Стимулирано и подпомагано е участието на докторантите в престижни международни форуми, научно-изследователски програми, научни проекти и художественотворчески изяви. Цялостната академична, образователна и изследователска дейност във ФНОИ, включително обучението по докторска програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ (МОИИ) се подчинява на системата за поддържане и контрол на качеството в СУ. Вътрешните правила на СУ и ФНОИ отразяват перманентно измененията на ЗВО и на Закона за развитие на академичния състав в Р. България.

По 1.1.2. В СУ е изградена и функционира Системата за поддържане и контрол на качеството на обучението и на академичния състав, която е оповестена публично на уебсайта на СУ – https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet/t/upravlenie_na_kachestvoto. В СУ „Св. Кл. Охридски“ функционира Университетски център за управление на качеството, в който се изготвя ежегоден график за дейностите за одит, проверки, усъвършенстване на системата и др. Чрез функционирането на системата се упражнява вътрешен контрол върху качеството на обучението на всички свързани с него дейности. В системата ясно са определени отговорностите на ръководството, управлението на ресурсите и процесите, механизмите за измерване, анализ и подобряване на процесите. Качеството е отговорност и на всеки преподавател и служител. Активностите, свързани с осигуряване на качеството, са заложили в Календар на дейности по осигуряване на качеството в СУ, респективно структуриран по месеци, по дейности за цялата година и по дейности с периодичност по-голяма от една година. Системата се наблюдава, контролира, развива и усъвършенства последователно, перманентно и с участието на външните и вътрешните заинтересовани страни. Административен контрол върху състоянието и качеството на образователния процес във ФНОИ се извършва от заместник-деканите, отговарящи за обучението на докторанти и научната дейност, ръководителите на катедри и Факултетската комисията по качеството. Създадени са работещи механизми за проследяване на напредъка, чрез планиране на дейностите по качеството в отделните звена, включително в обучението по докторските програми. Комисията по качеството на ФНОИ има функционални задължения, предназначени да поддържат и контролират високо качество на учебния процес и методите на обучение, да стимулират

внедряването на иновации и обновяването на учебната документация. Катедрените отговорници по качеството осигуряват взаимодействието на катедрата с Факултетната комисия по качеството. Политиката по качество на СУ „Св. Кл. Охридски“ е подчинена на институционалните приоритети, без да пренебрегва спецификата на конкретното професионално направление, респективно на докторската програма. Спецификата на предлаганата за акредитиране докторска програма „МОИИ“ е отразена в съдържанието на учебните планове и програми. Специфичната ориентираност на докторската програма се гарантира и чрез възможността за избор на темите на дисертационните изследвания от страна на докторанта и неговия научен ръководител. Дисциплините в рамковия и индивидуалния учебен план на докторантите се определят от научния ръководител и докторанта в зависимост от темата на изследването. Качеството на работата на докторантите в акредитираната докторска програма „МОИИ“ се проследява от обучаващото звено (катедра „Визуални изкуства“) чрез представяне от редовните докторанти на отчет на всеки 3 месеца, както и чрез годишното атестиране, въз основа на самоотчет от докторанта и доклад на научния му ръководител за обема и съдържанието на извършените дейности. Обучението на докторантите е съобразено със стандарти и насоки за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG). Докторантското училище във ФНОИ организира и координира обучението по образователната и научна степен „доктор“, съгласно Учебен план, приет от ФС на ФНОИ. Налични са данни за проведени анкетни проучвания сред докторантите относно качеството на обучението и администрирането в докторските програми. Допитването до докторантите става чрез попълване на анкетна карта за проучване на докторантското мнение, която се интегрира автоматично от екипа на Университетския център за информационни и комуникационни технологии (УЦИКТ). Гарантира се анонимността на попълнителите я докторанти. От извършените анонимни анкетирания на докторантите се потвърждава категорично удовлетворението им от обучението по програмата. Във ФНОИ се провеждат одити за оценка на качеството и функционирането на всяка от програмите в ОНС „Доктор“. Броят на извършените през последните пет години вътрешни одити за оценка на качеството на обучение на докторските програми във ФНОИ са два (РД – 09.2020 и РД-19-39/07.02.2022).

По 1.1.3. ФНОИ към СУ „Св. Климент Охридски“, респективно катедра „Визуални изкуства“ осъществяват целенасочена политика за обучение и подготовка в предлаганата за акредитиране докторска програма „МОИИ“, която съответства на тенденциите при съвременните научни изследвания. *Темите на дисертационните изследвания са обвързани с потребностите от научно обосноваване и решаване на актуални за теория и практиката проблеми на обучението по изобразително изкуство, както и са съобразени с научната компетентност и изследователските интереси на съответния научен ръководител на докторанта.* Взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма се гарантира и чрез: поддържане на високо-квалифициран кадрови състав; обезпечаване на обучението с хабилитирани преподаватели; периодична актуализация на учебните планове и програми в съответствие с достиженията на съвременната наука и с европейските стандарти; обезпечаване на учебния процес с актуални учебници и ръководства; осъвременяване на материално-техническата и информационна база; съвременни методи и форми на обучение. Създадени са условия за разпространяване на резултатите от научноизследователската и художественотворческата дейности на докторантите, между които: участия в научни проекти и форуми (семинари, конференции, симпозиуми), включително докторантски и студентски научни форуми; публикации в специализирани сборници; участия в национални и университетски художествени изложби и др. В съдържанието на самия план за обучение на докторанта особено внимание се обръща на възможностите за участие в преподавателска работа, научно-приложни проекти и художествено-творчески изяви. *През анализирания период докторанти от направлението са участвали в 21 научни проекти, издадено е едно учебно помагало (учебна програма по*

илустрация), реализирани са 17 публикувани статии (от които две в реферирани и индексирани научни издания) и 14 художествени изложби.

По 1.1.4. При обучението на докторанти в докторската програма се прилагат правила за осигуряване на академична свобода, предотвратяване и недопускане на дискриминация, измами и плагиатство. Обучението на докторанти по докторска програма „МОИИ” е съобразено с Етичен кодекс на СУ, приет с решение на АС през 2016 г. (Протокол № 5 от 02.03.2016 г., допълнен с решение на Академичния съвет – протокол № 4 от 27.01.2021 г.) В него са отразени етичните норми в отношенията между преподаватели, служители, студенти и докторанти, които те трябва да спазват, в дейността си, в Университета, и регламентира основните принципи за предотвратяване на дискриминация, както и процедури за решаване на възникнали етични конфликти. С оглед на решаването на етични проблеми, възникнали в процеса на научното изследване и обучението в СУ са създадени постоянна Етична комисия и специализирани етични комисии. Етичната комисия и Етичният кодекс са официално обявени на интернет страницата на СУ и са достъпни за цялата общност. (https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/administrativna_struktura/etichna_komisiya) Проверката на оригиналността и засичане на плагиатство се извършва чрез осигурената от СУ система, която поддържа интеграция със системата за електронно обучение “Moodle”, посредством приставките „StrikePlagiarism” и „Plugins” (https://moodle.org/plugins/plagiarism_strike). В Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ – чл. 64 (2). гласи, че декларацията за оригиналност е част от дисертационния труд. През 2021 г. в СУ са приети „Вътрешни правила за извършване на проверка за плагиатство и недостоверност на научни данни в научни трудове на членовете на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“. От началото на 2021 г. във ФНОИ действа процедура за проверка оригиналността на докторските дисертации в ОНС „Доктор“. Във връзка с предотвратяване и недопускане на плагиатство и изпитни измами в СУ, като част от университетската система, се използва и TeSLA - интегрирана система за ефективно онлайн оценяване и верифициране на изпитните дейности за осигуряване на точно идентифициране на изпитвания в контекста на традиционното и на дистанционното обучение. Към момента няма докторантски трудове от докторска програма „МОИИ“, които да са минали антиплагиатска проверка, тъй като стартирането на проверка за наличие на плагиатство е въведено след защитите на последните защитили докторанти. За отчетния период няма постъпили жалби и сигнали от докторанти в програмата по повод нарушаването на етичните норми, както и такива, свързани с корупция. **Не са** констатирани форми на измами и плагиатства от докторанти, обучаващи се в докторска програма „МОИИ”.

Констатации за изпълнение на критерий 1:

1. Научноизследователската и образователната дейност в СУ „Св. Климент Охридски“ съответства на мисията и целите на Университета.
2. В СУ има ясно изразена политика за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението.
3. Изградена е и функционира отчетлива научноизследователска инфраструктура с основни функции: включване на преподаватели, докторанти и студенти в изпълнение на научноизследователски проекти; подпомагане и стимулиране на научноизследователската активност на академичния състав; периодичен анализ и оценяване на резултатите от научноизследователската дейност.
4. Във ФНОИ съществуват ясни механизми и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами.
5. За акредитирания период **няма** регистрирани сигнали за опити за дискриминация и за други нарушения на университетската етика.

Стандарт 2 „Разработване и одобряване на програмите“ и съществуващите му критерии, а именно:

Критерий 2.1. „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“

По 2.1.1. Обучението в докторската програма „МОИИ“ се реализира съобразно визията, мисията и целите на професионалното направление 1.3. Педагогика на обучението по... в СУ „Св. Климент Охридски“, свързани с образователната политика, целите и задачите на висшето училище. Докторската програма е насочена към проучване на актуални проблеми в областта на Методика на обучението по изобразително изкуство. Докторската програма е разработена съобразно европейския формат ECTS, и нормативните документи на СУ в съответствие със съвременните постижения на науката и има ясно изразени очаквани резултати. В квалификационната характеристика на програмата са отразени нейните цели и очаквани резултати.

По 2.1.2. *Учебната документация се разработва по утвърдени стандарти.* Разработената в СУ „Св. Климент Охридски“ документация е в съответствие с изискванията на националната и институционалната нормативна уредба. Цялостната процедура по изготвянето, обсъждането и приемането на учебната документация е в съответствие със стандартите за прилагане на **Европейската система за трансфер на кредити ECTS**, като общоуниверситетската процедура за условията и реда за прилагането ѝ е одобрена на заседание на РС – *Протокол № 35 от заседанието на Ректорския съвет, проведено на 11 юли 2017 г.* Организацията по разработването и одобрението на учебната документация се изготвя от комисия, назначена със заповед на декана на факултета и ръководена от ресорния заместник-декан, одобрява се от катедрен и факултетен съвет, предлага се за разглеждане от Учебната комисия, след което се утвърждават от Академичния съвет.

Документацията, свързана с обучението на докторантите, подлежи на периодичен анализ с оглед необходимостта от актуализиране в съответствие с промените в нормативната уредба, новостите в науката и потребностите на текущата практика. Всяка промяна в учебния план, индивидуалните учебни планове и учебни програми, или разработването на нови, се обсъжда най-напред в първичното звено – катедрата, одобрява се от Факултетния съвет и се утвърждава от Академичния съвет на СУ. Участието на докторантите при обсъжданията на документацията и качеството на обучението е официално регламентирано чрез техните представители във Факултетния съвет на ФНОИ. Документацията, свързана с обучението на докторантите, подлежи на периодичен анализ. Във ФНОИ са приети и действат правила, според които учебните програми ежегодно се актуализират и прецизират в зависимост от променящата се тематика на дисертациите на новоприети докторанти. През 2021 г. във ФНОИ е приета актуализирана бланка за индивидуален учебен план на докторантите, бланките за учебна програма на задължително-избираем и избираем курс, отразяваща промените в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Проведени са конкретни проучвания на мнението на докторантите и потребители на кадри. *В изготвянето на учебната документация на ДП „МОИИ“ през отчетния период са взели участие 2 докторанта.*

По 2.1.3. Учебната документация включва: квалификационна характеристика, учебен план на докторската програма, индивидуален учебен план, учебни програми.

В квалификационната характеристика на ДП, която е обект на акредитация, са отразени насоченост, цели, методи и форми на обучение, научна компетентност и реализация. Посочени са областите на професионална реализация, както и позициите в образователни, научни и културни институции.

Учебният план на ДП „МОИИ“, съответно за редовна, задочна и самостоятелна форми на обучение, е съобразен с ПУДСУ и отговаря на „Общоуниверситетска процедура за реда по разработване, утвърждаване и прекратяване на учебни планове и програми за обучение“ (РС Протокол № 35/11.07. 2017 г.).

Учебният план на ДП съдържа основните дейности – образователна, научно-изследователска, подготовка на дисертационен труд и преподавателска. Рамковият учебен план обхваща следната структура: I. Учебна дейност, II. Научноизследователска дейност, III. Педагогическа дейност. **Към „Учебна дейност“ са включени докторантски минимум, чужд език и дисциплините, които са обособени като докторантски курсове (задължително-избираеми и избираеми дисциплини), специфични за съответната докторската програма. Включени са два задължително-избираеми и четири избираеми докторантски курсове. Липсват факултативни учебни дисциплини.** Докторантите избират не по-малко от два докторантски курса от задължително-избираемите курсове и не по-малко от два докторантски курса от избираемите курсове през целия период на обучение. Признават се курсове, формиращи академични знания и компетенции; специфични изследователски знания и компетенции, както и курсове по научното направление и тематичната насоченост на докторантурата, организирани от други докторантски училища към Университета и от други университети, с които СУ „Св. Кл. Охридски“ има договори за сътрудничество, вкл. докторантска мобилност. В общия учебен план за редовна и задочна форма на обучение е заложено I. Учебна дейност да се реализира през първата и втората година на обучението, за което се присъждат 60 кредита. Докторантският минимум по специалността носи 15 кредита, като при редовна и задочна форма на обучение в ОНС „доктор“ има заложен и докторантски минимум по чужд език (15 кредита). Задължителните учебни дисциплини носят по 10 кредита, а избираемите по 5. В учебният план на самостоятелната форма на обучение се предвиждат една задължителна и една избираема учебна дисциплина. За степен на завършеност на дисертационния труд, който е представен в основната си част още при зачисляването се присъждат 50 кредита, като по 15 кредита се присъждат за работа по дисертацията. За вътрешното обсъждане за трите форми на обучение се присъждат 30 кредита. Към част „Научноизследователска дейност“, за да могат да се присъдят необходимия брой кредити, има изисквания за брой публикации на докторанта. В част „Педагогическа дейност“ след първата година и полагане на докторантските минимума, се присъждат по 3 кредита за всяка година, в която докторантът е имал такъв тип активност (5 кредита за самостоятелната форма на обучение).

Сборът от кредити, получени в края на обучението, трябва да бъде не по-малък от 186 за редовна и задочна форма и 195 – за самостоятелната форма на обучение.

Учебният план позволява докторантите да посещават и други курсове, да им се признават периоди на обучение и изпити в чуждестранни университети (мобилност по програма Еразъм+), проектни договори и др.

Индивидуалните планове на докторантите в ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ са разработени на основата на учебния план на ДП. Съгласно изискването на чл. 15, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академическия състав в Република България и чл. 22 (2) индивидуалният план включва общ учебен план и работен план по години. Индивидуалният план се разработва от научния ръководител и докторанта, в съответствие със спецификата на темата на дисертацията. След обсъждането му в Катедрения съвет, той се приема от Факултетния съвет. Научният ръководител отговаря за цялостната подготовка на ръководените от него докторанти и контролира изпълнението на индивидуалните планове.

Учебните програми съдържат следните реквизити: учебна заетост, критерии за формиране на оценката по дисциплината, анотация, предварителни изисквания, очаквани резултати, учебно съдържание, конспект и библиография. **Представени са бланки за учебни програми на всички предвидени за изучаване задължително-избираеми и избираеми дисциплини за съответния Учебен план на всеки докторант.** Програмите са приети на КС, Протокол № 12/13.04.2021г. и от ФС, Протокол № 10/01-02-06.2021г. Програмите са разработени според възприетия в Университета стандарт.

По 2.1.4. В доклада-самооценка **липсват данни** от конкретен анализ на пазара на труда, но е посочено, че се поддържат перманентни контакти с потенциални работодатели и

партньори. Политиката на ръководството на ФНОИ е да поддържа високо ниво на академична компетентност и научноизследователска дейност на академичния състав. Постоянната комуникация и сътрудничеството с различните институции и научните изследвания в професионални направления 1.2. Педагогика и ПН 1.3. Педагогика на обучението по... дават възможности за перманентно анализиране на потенциалната реализация на обучаваните докторанти. Преминалите обучение и успешно защитилите дисертационни трудове в докторската програма „МОИИ“ имат успешна реализация на пазара на труда, развиват се в професионална кариера като научни работници и/или преподаватели в научноизследователски или академични институции. За периода на акредитиране по акредитираната докторска програма има общо 6 докторанта продължили академично си развитие – четири като щатни преподаватели и двама на хонорар в катедра „Визуални изкуства“.

По 2.1.5. Докторската програма съответства в значителна степен на аналогичните програми в България. Направен е сравнителен анализ на учебните планове на ДП в СУ „Св. Климент Охридски“ с тези на конкурентните ВУ в България (ЮЗУ „Неофит Рилски“, ШУ „Еп. К. Преславски“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и ПУ „П. Хилендарски“). Сравнително-образователният анализ показва, че подготовка на докторантите се осъществява в рамките на общо-теоретическа, специализираща и практическа подготовка, с представителство на учебни дисциплини, присъстващи в учебните планове на докторски програми в други български университети. В доклада-самооценка **липсват** конкретни данни за сравнителен анализ на сходни докторски програми в университети в ЕС и извън него. *Необходимо е да се конкретизира съвместимостта на ДП с аналогични програми в ЕС и САЩ, като се приложат необходими доказателства.* Познаването на конкурентната среда и базирането на обучението върху основата на европейската система за натрупване и трансфер на кредити е добра предпоставка за мобилност на докторантите по програмата, както на национално, така и на международно ниво. През отчетния период ФНОИ има сключени договори с 5 чуждестранни университета по програма Еразъм+. През последните шест години един докторант е реализирал мобилност от докторската програма „МОИИ“.

По 2.1.6. Процедурите за наблюдение, контрол и оценка на документацията за прием и обучение на докторантите се осъществяват съобразно действащата нормативна база на учебното заведение – Наръчника по качеството на СУ „Св. Климент Охридски“ и на базата на приетите Стандарти за учебна документация. Наблюдението и контролът за състоянието на документацията, свързана с докторските програми, се осъществява от декана, ръководителите на катедри и Комисията по качество. Анализ и актуализиране на учебната документация се извършва периодично, в съгласие с изискванията на Системата за поддържане и контрол на качеството на обучението и на академичния състав на СУ и се отразява в специализираната страница в сайта на СУ.

В СУ „Св. Климент Охридски“ функционира система, чрез която се следи хода на изпълнение на индивидуалните планове на докторантите. За всеки докторант се открива и се поддържа лично досие в отдел **Докторантури в Ректората, както и от инспектора в отдел Докторанти към Факултета.** В него се съхранява документацията, удостоверяваща резултатите от атестиранятия на докторантите, резултатите от изпитите и документите, свързани с промените в положението на докторанта. Поддържа се и архив със защитените дисертации и авторефератите към тях.

Констатации за изпълнение на критерий 2:

1. СУ „Св. Климент Охридски“ прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени и представители на заинтересованите страни. Докторските програми са разработени в съответствие със съвременните постижения на науката и имат ясно изразени очаквани резултати.

2. На ЕГ са предоставени 4 учебни програми от ДП. Учебните програми са налични при инспектора в отдел "Докторанти" на Факултета, но не са налични на сайта на Университета и на Факултета.

3. Предложената за акредитиране докторска програма е сравнима с аналогични програми на други ВУ в България и в международен план, което позволява професионална мобилност на докторантите.

4. Разработени са специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми.

Стандарт 3 „Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 3.1. „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“

По 3.1.1. Приемът на докторанти в СУ „Св. Климент Охридски“ е регламентиран от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ, ПУДСУ, Правилника за образователните дейности в СУ и от Вътрешни правила на ФНОИ за провеждане на конкурсни изпити за редовни и задочни докторанти. В процеса на обучението на докторантите и в хода на всички етапи от докторантурата, с превес на изследователски задачи (в теоретичен и практически аспект), се създават оптимални условия за повишаване равнището на **мотивацията, самоанализа и ангажираността** на докторанта в процеса на обучение. Надграждането на теоретико-емпиричната подготовка на докторантите се осъществява чрез Докторантското училище, което функционира от 2002 г. Информацията за предлаганите курсове и програми в него се актуализира перманентно и се публикува на страницата „Докторантско училище“ на факултета (https://fnoi.uni-sofia.bg/?page_id=113). В докторантското училище са включени 92 докторантски курса, от които 41 задължително-избираеми и 51 избираеми курса. Признават се докторантски курсове и от други факултети на СУ. Научно-методическа помощ може да се ползва както от Докторантския център на СУ, така и на равнище „Докторантско училище“ на ФНОИ.

Една от целите на Докторантското училище е да организира и координира обучението на докторантите, да ги мотивира за осъществяване на качествена научноизследователска и преподавателска дейност. *В процеса на обучението се използват разнообразни методи*, което дава възможност за активно, самостоятелно и творческо участие в учебната, изследователската дейност, както и при презентирането на резултатите от цялостната им работа. На докторантите се предоставят възможности за участие в научни форуми, публикации в български и чужди издания, доклади в български и международни научни конференции, проучване и реферирание на литература, участия в художествено-творческата дейност, в художествени изложби, участие в организирането и провеждането на студентски изложби и други художествени форми, участие в катедрени комисии и др.

По 3.1.2. Обучението на докторантите се осъществява в индивидуални и колективни форми при перманентен контрол от страна на научния ръководител, ръководителя на катедра и първичното звено за съблюдаване на индивидуалния план. Броят на докторантите участвали в индивидуална форма на обучение е 20. Броят на докторантите включени в колективни форми на обучение е 20.

Към най-често използваните *индивидуални форми на учебна работа* се отнасят: консултации с научния ръководител, консултации със специалисти от сферата на съответната научна област, индивидуални консултации с преподаватели от Факултета и консултации с експерти.

Към *колективните форми на учебна работа* се отнасят: задължителни, избираеми и допълнителни учебни дисциплини, докторантски училища, семинари, научни дискусии и представяне на достиженията на докторанта на вътрешноуниверситетски, национални и международни научни форуми. *Докторантите от акредитираното направление изучават 2*

задължително избираеми и 4 избираеми учебни дисциплини. През отчетния период във ФНОИ редовно се организират и докторантски четения, на които се дава възможност за обмен на опит с други докторанти и колеги, както и за разпространение на научните резултати от проведените изследвания. Признават се докторантски курсове от други факултети на СУ, научно-методическа помощ може да се ползва както от Докторантския център на СУ, така и на равнище „Докторантско училище“ на ФНОИ. За изтеклия период на акредитация научните ръководители са осъществили необходимия контрол за съблюдаване на индивидуалните планове на докторантите, като са осъществени **42 срещи с докторантите за обсъждане движението по индивидуалния план.**

По 3.1.3. В хода на изпълнението на докторската програма се преминава през всички основни етапи в подготовка на един дисертационния труд като периодично докторантите споделят пред Катедрения съвет резултатите от изследователската си дейност.

Научноизследователска дейност на докторантите за периода е отразена в: *работа по дисертационния труд – 20 от докторанти, реализират дейността си съобразно индивидуалния план; броят на публикации – статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни – 2 (в чужбина), статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 15; участия в университетски проекти – 23; участия на докторанти в художествени изложби – самостоятелни изложби – 2, колективни изложби – 12.* На основание чл. 17 на ППЗРАСРБ и чл.41 ПУРПНСЗАД в СУ „Св. Климент Охридски“ докторантите от ПН 1.3. Педагогика на обучението по..., ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ се атестират от Факултетния съвет в края на всяка академична година. За акредитирания период всички докторанти са обект на атестиране в нормативно регламентираните срокове. Атестационните листове се съхраняват в катедрата и при инспектора от отдел Докторанти на Факултета.

По 3.1.4. Докторантите предварително се информират от научните ръководители за критериите за оценка на работата им през различните етапи на подготовката. Оценяването на качеството на подготовката на докторанта се осъществява в съответствие с чл.41 ПУРПНСЗАД в СУ „Св. Климент Охридски“. Докторантите полагат изпит по индивидуалния учебен план пред назначена от Декана на ПФ комисия в състав от най-малко 3 хабилитирани лица. Използват се ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите. В обучението и оценяване постиженията на докторантите, освен традиционните методи и форми, се използват модерни информационни технологии, като виртуални платформи с електронно курсове, форум за дискусии, Уебинар с онлайн наблюдение и хоспитиране и др. Оценяването на докторантите се реализира и при представяне на индивидуалните им отчети, при спазване на предварително уточнените параметри заложи в индивидуалните планове на докторантите. През периода 2017-2022 г. всички докторанти от ДП са защитили успешно индивидуалните си отчети.

По 3.1.5. Във ВУ съществува *Правилник за разглеждане на сигнали и жалби от студенти и докторанти в СУ приет с решение на АС от 12.07.2017 г.* Организацията на дейността, свързана със сигнали и жалби на докторанти, включва наличието на Етична комисия, академичен омбудсман във СУ, Студентски съвет на СУ. *За периода на акредитация не са постъпили жалби от докторанти в ДП „МОИИ“.*

Констатации за изпълнение на критерий 3:

1. Обучението на докторантите в ОКС „доктор“, ПН 1.3. Педагогика на обучението по... в СУ се провежда в унисон със съвременните изисквания за придобиване на образователно-квалификационните степени.
2. Квалификационните характеристики към всеки учебен план точно представят позициите и професионалната квалификация, съобразно спецификата на професионалното направление.

3. Постиженията на докторантите се оценяват системно чрез разнообразие от съвременни и публично оповестени методи и критерии. Проучва се и анализира мнението на докторанти и потребители относно качеството на образователните дейности.
4. Правилника за устройството и дейността на СУ и Етичният кодекс на СУ регламентират защитата на правата на докторантите. В СУ функционира

Стандарт 4 „Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 4.1. „Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация“

По 4.1.1. В СУ „Св. Кл. Охридски“ е създадена организация по привличане и прием на български и чуждестранни докторанти, като дейностите са регламентирани в университетската нормативна база и се осъществяват от КС, ФС и АС на СУ. Достъпът, процедурите и критериите за прием на докторанти в СУ са отразени в сайта на учебното заведение. Информация се разпространява и чрез фейсбук страницата на университета. Налице са условия за облекчен достъп и обучение на докторанти в неравностойно положение. За привличане, прием и адаптиране на чуждестранни докторанти на интернет страницата на университета е налице на английски език основна информация.

СУ поддържа модерна информационна система, като официалният сайт на университета съдържа лесно достъпна и достатъчна по количество информация във всички налични рубрики, с което подпомага информираността на докторантите. Цялостната система за ориентация, селекция и прием на докторанти в СУ се вписва в действащата нормативна уредба, а програмата за оценка и управление на качеството на докторантската подготовка съдейства за ефективното ръководство на целия процес по приемане и обучение на тези кадри. Предлаганата докторска програма „МОИИ“ предвижда прием на докторанти в *редовна, задочна и самостоятелна форма* на обучение, за което има адекватна академична среда.

По 4.1.2. СУ „Св. Климент Охридски“ създава реална възможност за активно участие на докторантите в проектно ориентирани дейности под научното ръководство на хабилитирани преподаватели. Научноизследователската и проектна дейност се осъществява в съответствие със [Стратегията за развитие на научните изследвания в Софийския университет „Св. Климент Охридски“](#) В стратегията са налични стимули и механизми за включване на докторанти в научноизследователската дейност на обучаващото звено. Участието на докторантите в изследователски проекти е регламентирано в *Правилника за дейността на ФНОИ* и *Правилника на докторантското училище* към ФНОИ. В СУ са разработени ефективни практики за своевременно информиране на докторантите за възможностите и съответните изисквания за участие в научноизследователски екипи по проектите, финансирани от МОН или други външни източници. Приложен е поименен списък на всички докторанти, участвали в конкретните проекти.

През акредитирания период докторантите по ДП „МОИИ“ участват общо в 15 университетски научноизследователски и художественотворчески проекта. В проектите са участвали 7 докторанти, които активно са се включвали в повече от един проект, и общо са осъществили 21 участия. Относителният дял на докторантите, участвали в различни научни и художественотворчески проекти е 35%.

По 4.1.3. СУ „Св. Климент Охридски“ осигурява възможности и подкрепа на докторантите за участие в национални и международни научни форуми и за обучение в чуждестранни висши училища чрез програмата за академичен обмен „Еразъм +“.

Утвърдени са и се прилагат правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина вследствие на съществена мобилност при прилагане принципите на Университетската харта „Еразъм+“. При признаване на придобито висше образование в чуждестранни висши училища се прилага Процедура за подаване на документи за признаване на чуждестранна диплома за висше образование с цел обучение в СУ „Св.

Климент Охридски”. Международното и вътрешното сътрудничество на университета се осъществява по преки двустранни договори и по международните ангажименти на университета, по програма „Еразъм+“ и по други европейски програми. Правото на участие в студентска мобилност се урежда в съответния правилник на СУ. Съществува ясна процедура по кандидатстване, селекция и признаване на академични кредити след осъществена мобилност в чужбина.

Докторантите в докторската програма „МОИИ“ обучаващи се във ФНОИ имат възможност да реализират мобилност (Еразъм+) по 22 сключени договори и едно рамковото споразумение с Университета в Познан, както и да участват в международна дейност по преки двустранни договори на ниво университет. **През периода на акредитация един докторант е реализирал изходяща мобилност с цел обучение по програма Еразъм+.** Възможностите за обучение в чуждестранен университет се представят на сайта на ФНОИ. Отдел „Международно сътрудничество“ на СУ ежегодно организира информационни срещи със студенти и докторанти, които проявяват интерес към участие в мобилност в чуждестранни университети. **Необходимо е да се активизира докторантската мобилност.**

Резултатите от участието на докторанти в международния обмен, проектната и научноизследователска дейност са **17 публикации в сборници (две от които в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни), ниво професионално направление, 2 доклада в сборници от научни конференции, 1 учебна програма и 1 участие в художествен каталог. За периода 2017-2022 г. са налице 19 публикации, на докторанти.** Приложен е списък с пълните библиографски данни на съответните публикации. Данните свидетелстват за висока публикационна активност на докторантите.

По 4.1.4. В СУ „Св. Климент Охридски” е създадена административна система за регистриране хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти. Университетът поддържа и съхранява собствена база данни за докторантите чрез своя **отдел „Студенти”** (Инспектор „докторанти”). На всеки зачислен докторант в отдела се разкрива лично дело, в което се прилагат материалите и документите, отнасящи се до приема, статуса, положените изпити, работата на докторанта, подготовката на дисертационния труд и др. Копие от това дело се съхранява и в съответната катедра.

На равнище факултет административното обслужване на докторантите се контролира от Декана, а документацията се води от длъжностно лице в Университета със съответната длъжностна характеристика. За административното обслужване на докторантите в съответната катедра отговарят специалистът към катедра „Визуални изкуства”. Катедреният съвет и научният ръководител на докторанта също отговарят за неговата подготовка. Това е индикатор за добър контрол върху подготовката на докторантите.

През периода 2017-2022 г. в катедра „Визуални изкуства” на ВУ по докторската програма „МОИИ“ са обучавани **общо 20** докторанти. От тях **един** в задочна форма на обучение и **деветнадесет** редовни докторанти. От **обучаваните 11** са защитили и са получили ОНС „доктор”. Отчислените с право на защита са **4**.

През текущата година катедра „Визуални изкуства” е обявила два конкурса за докторанти (редовна форма на обучение) в докторската програма. След получаване документацията, относно процедурата, е зачислен **един** докторант в редовна форма на обучение.

В хода на обучението докторантите се анкетирачт чрез стандартизиран на университетско ниво *Въпросник* с цел установяване доколко обучението отговаря на техните очаквания и на изискванията за качество. Информация за реализацията на завършилите докторанти се събира и анализира по следните начина: чрез преподавателите и научните ръководители, интернет–форумите, специализиран Е-mail за проследяване реализацията на завършилите ВУ и чрез проучване мненията на потребителите.

Констатации за изпълнение на критерий 4:

1. В СУ публично са оповестени всички документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на докторантите.
2. Сключени са двустранни договорни взаимоотношения с висши училища в чужбина и у нас, които са гаранция за бъдещи мобилности.
3. СУ „Св. Климент Охридски“ подкрепя и насърчава публикационната дейност на докторантите, което е ключова предпоставка за нарастването ѝ през периода. Процедурите по включване на докторанти в изследователска и художествено-творческата дейност – проекти, публикационна активност, конференции, изложби и други форуми, са прозрачни.
4. Във ФНОИ съществува административен опит за отразяване хода на осъществяваните докторантури и за проследяване професионалната реализация на завършилите докторанти.

Стандарт 5 „Преподавателски състав“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 5.1. „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“

По 5.1.1. В СУ „Св. Климент Охридски“ **съществува** политика, както и конкретни и прозрачни процедури, свързани с осигуряване на качествен академичен състав за подготовка на докторанти в докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ (Правилник за устройството и дейността на СУ, Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ). Ежегодно **се прави** преглед на професионалните компетенции на академичния състав с оглед обявяване на конкурси за докторанти в докторските програми към факултета, съобразно нуждите и законите изисквания.

Подготовката на докторантите в ДП се осъществява от седем хабилитирани преподаватели на ОТД. В обучаващото звено катедра „Визуални изкуства“ през акредитирания период (2017-2022 г.) са работили **общо десет хабилитирани преподаватели, от които шест са с професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... и четирима – ПН 8 2. Изкуствознание и изобразителни изкуства** (Таблица №2). Към настоящия момент на ОТД в катедра „Визуални изкуства“ са седем хабилитирани преподаватели – трима хабилитирани преподаватели (професор в ПН 8 2. Изкуствознание и изобразителни изкуства ПН 1.3.), от които двама с квалификация в областта на ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“, един хабилитиран преподавател – доцент в ПН 1.3. Методика на обучението по изобразително изкуство и трима доценти в ПН 8.2. Изкуствознание и изобразителни изкуства, от които един е с квалификация в областта на ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ (Таблица № 2). **Има нехабилитираните членове на академичния състав с образователна и научна степен „доктор“, чиято квалификация е в областта на докторската програма. Броят им съответно е пет** (Таблица № 2).

По 5.1.2. **Всички преподаватели от ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ работят на първи основен трудов договор (100%).** Прегледът на квалификационния профил на преподавателския състав в катедра „Визуални изкуства“ показва, че е налице подходяща професионална среда за подготовка в областта на докторската програма. Научноизследователската активност на преподавателския състав (хабилитирани и нехабилитирани преподаватели) е с ориентираност към публикации за теорията, методиката и практиката в обучението по изобразително изкуство. През изминалия период преподавателите от катедра „Визуални изкуства са участвали в: 27 научни форуми; 46 научни проекти и 600 художествени изложби. От тях 507 са национални и 166 – международни.

Преподавателите, квалифицирани в областта на докторската програма имат общо 12 участия в научни форуми, от които – 7 с национално участие и 5 с международно

участие, както и 17 участия в научни проекти у нас (Таблица № 4). Прегледът на тематиката на публикациите (41) на преподаватели с квалификация в областта на докторската програма през изминалия период потвърждава съдържателната им насоченост върху проблематиката на ДП, включително и върху теоретичната и практическата подготовка на докторантите. (Таблица № 3).

Данните за публикационната активност на преподавателите на ОТД в обучаващото звено катедра „Визуални изкуства“ са следните: общо **96** за акредитирания период 2017-2022 г. – монографии - 3, глави от колективни монографии - 6, студии - 10, статии, доклади и рецензии – 44, учебници и учебни помагала – 8, други публикации - 25; общ брой публикации в реферирани, индексирани и с импакт фактор/ранг издания – 10, от които всички у нас. *Относителният дял на публикациите с импакт фактор и/или импакт ранг на преподавателите в обучаващото звено на ОТД спрямо общия брой на публикациите 0,9 (10,4 %).* Броят цитирания в реферирани научни списания и сборници на 1 преподавател в обучаващото звено катедра „Визуални изкуства“ на ОТД, през последните 5 г. е 0,75

Данните за публикационната активност на преподавателите, квалифицирани в областта на докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ са следните: общо **41** публикации за акредитирания период 2017-2022 г., – 3 монографии, 6 студии, 32 статии; общ брой публикации в реферирани, индексирани и с импакт фактор – 9, - средно на 1 преподавател – 2,25 публикации. *Относителният дял на публикациите на преподавателите, квалифицирани в областта на ДП в реферирани научни списания и сборници през последните 5 години спрямо общия брой е 2,25 или 28,1%. Относителният дял на публикациите с импакт фактор и/или импакт ранг на преподавателите, квалифицирани в ДП спрямо общия брой на публикациите 4,5 или 21,9%. Броят цитирания в реферирани научни списания и сборници на 1 преподавател, квалифициран в областта на ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ „Методика на обучението по изобразително изкуство“ на ОТД, през последните 5 г. е 9 (2,25).* (Таблица № 3 и № 4)

Професионалната характеристика на преподавателите от катедра „Визуални изкуства“, обучаващи докторанти в ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“, се допълва и от участието им в научноизследователски, образователни и художественотворчески проекти.

Преподавателите, квалифицирани в областта на докторската програма са четирима. Общият брой на проектите на преподавателите, квалифицирани в областта на докторската програма, от обучаващото звено е 17 – съответно в национални проекти – 4 (23,5%) и във вътрешноуниверситетски – 13 (76,5%). Относителният дял на преподавателите, квалифицирани в областта на докторската програма, участвали в национални и международни проекти през последните 5 г. е 2.29 (43,6%). (Таблица №4)

Броят защитили докторанти през последните 5 г. (11) на 1 хабилитиран преподавател, квалифициран в областта на докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“, е 2,75. (Таблица № 1)

Преподавателите от катедра „Визуални изкуства“ са обект на атестиране, осъществявано по съответните процедури и критерии на СУ „Св. Климент Охридски“, отразени в Правилник за атестиране на академичния състав. За акредитирания период са атестирани 8 преподаватели от обучаващото звено.

По 5.1.3. СУ „Св. Климент Охридски“ има опит като образователен и научен център в областта на педагогиката и образованието. Университетът има опит в обучението по ОНС „доктор“ по акредитираната програма в ПН 1.3. „Педагогика на обучението по... През оценявания период 11 докторанти успешно са защитили дисертационните си трудове, което е индикатор за качеството на подготовката им в рамките на докторската програма. Доказателство за квалификацията на академичния състав на обучаващото звено е и експертната и консултантската дейност, която то осъществява. Преподавателите от катедра „Визуални изкуства“, обучаващи докторанти в ДП „Методика на обучението по изобразително

изкуство, участват в оценъчно-експертна дейност като рецензенти на научно-образователни, авторски продукти, рецензенти на творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата, ръководители и членове на експертни групи на НАОА, главни редактори и редактори на специализирани издания и др. *Преподавателите с квалификация в областта на докторската програма са участвали като рецензенти на творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата (39), членове на експертни групи на НАОА (4), участие в научни журита (82), конкурси (9).*

Докторантите, които в момента се обучават в катедра „Визуални изкуства“ изразиха положителното си мнение за процеса на работа с тях. Обучаващото звено подкрепя изследователската работа на докторантите.

Констатации за изпълнение на критерий 5:

1. В СУ „Св. Кл. Охридски” има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията
2. Налице са условия за стимулирането на преподавателите в тяхното академично израстване.
3. В СУ „Св. Кл. Охридски” съществува система за атестиране на преподавателите. Научно-изследователската и художественотворческата дейност, както и публикационната активност на преподавателите с квалификация в областта на докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ за периода 2017 – 2022 г. е много добра.
4. В катедра „Визуални изкуства“ всички преподаватели от ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ (100%) работят на първи основен трудов договор, чиято квалификация и професионален опит осигуряват продуктивна академична среда за обучение и научни изследвания.

Стандарт 6 „Учебни ресурси и подпомагане на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 6.1. „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“

По 6.1.1. Във ФНОИ при СУ „Св. Климент Охридски” и катедра „Визуални изкуства” е изградена необходимата материално-техническа база за обучение и изследователска дейност на докторантите в съответствие със спецификата на докторската програма. Във ФНОИ има аудитории, кабинети, лаборатории и ателиета, подходящи както за групово, така и за индивидуално обучение на докторантите. Редовните докторанти са осигурени достатъчно с работни места. Няма обособен Кабинет на докторанта. Докторантите от ДП „МОИИ” могат да ползват кабинета на научния си ръководител и Докторантския център. Има осигуреност на редовните докторанти с необходимата лабораторна площ и научна апаратура за изследователска дейност.

СУ „Св. Климент Охридски” осигурява достъп на докторантите до информационната система, включваща Централната университетската библиотека и 28 филиални библиотеки към факултети, научни центрове и др. Библиотеката във ФНОИ предоставя на студентите и докторантите 41 самостоятелни читателски места. Автоматизираните работни места за читатели са 60. Има покритие с безжичен Интернет. Компютърната и информационна обезпеченост на обучението и изследователската дейност на докторантите в съответствие със спецификата на докторската програма е достатъчна. Докторантите имат достъп до компютърна техника и до дигитални ресурси, свързани с обучението им и с подготовката на дисертационните трудове. Чрез услугата междубиблиотечен книгообмен в ЦУБ, докторантите имат възможност да набавят материали от други библиотеки от страната и чужбина.

Докторантите в ДП „МОИИ могат да използват 5 компютърни зали, оборудвани общо с 60 компютърни системи и снабдени с високоскоростен Интернет. От проведената онлайн анкета на ЕГ с докторантите става ясно, че те са удовлетворени от условията за обучение и научни изследвания в Университета.

По 6.1.2. СУ „Св. Климент Охридски” осъществява сътрудничество с различни образователни, социални и културни институции в страната и чужбина – над 350 споразумения за двустранно сътрудничество с чуждестранни университети и научни организации. Приета е специална „Стратегия за интернационализация на СУ” за периода 2020-2030 г. ВУ използва материалната база на базови училища, детски градини и културни институции, в които се провежда учебна и експериментална дейност на докторантите, включително и на обучаващите се в ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“.

По 6.1.3. Информационната осигуреност е условие за добра обучаваща и изследователска среда. Докторантите имат достъп до научни издания, справочници, екземпляри от всички академични издания – сборници с материали от конференции, годишници и др. Централната университетска библиотека разполага с общ библиотечен фонд над 2 640 000 библиотечни единици научна литература, редки и ценни издания, периодика, електронни носители на информация и др. Библиотеката притежава богати колекции от старопечатни, редки, ценни и уникални издания. Дигиталните колекции съдържат над 10 000 заглавия. Библиотеката във ФНОИ разполага с 39 582 тома книги, учебници, учебни помагала, албуми, периодични издания и др., както и дарение от личните библиотеки на проф. д-р Георги Бижков, проф. д-р Стефан Алтъков, доц. Драган Немцов, които съдържат ценна литература в областта на педагогиката и изкуствата. Достъпът до Online бази данни дава възможност за използване на извънуниверситетски ресурси ([Web of Science](#), Scopus, Science Direct, както и ресурси с отворен достъп - ERIC: Educational Resource Information Center и др.).

По 6.1.4. СУ „Св. Климент Охридски” подпомага изявите на докторантите в изследователски и образователни проекти и научни форуми. От проведената онлайн анкета на ЕГ с докторантите става ясно, че им се предоставят възможности за включване в екипи за подготовка и изпълнение на национални и международни научноизследователски, художественотворчески и други проекти. Докторантите имат възможност да участват в научноизследователски и художественотворчески форуми (конференции, симпозиуми, кръгли маси, изложби и др.) в страната и чужбина, за да представят резултатите от научноизследователската си дейност в доклади и статии в български и чуждестранни издания. ФНОИ организира ежегодно два научни форума – „Есенни докторантски четения” и „Студентския научен форум“, които предоставят възможност за изява на младите изследователи. През акредитирания период докторантите са участвали в 4 международни и един национален научни форума, както и във 21 университетски проекта. Поради спецификата на докторантската програма специално се насърчава участието на докторантите в художественотворческа дейност. В акредитирания период докторантите са реализирали 2 самостоятелни изложби в България и 12 участия в колективни изложби у нас.

СУ „Св. Климент Охридски” и конкретно ФНОИ стимулират научноизследователската дейност на докторантите, като им осигурява условия за публикуване на резултати от научноизследователската им дейност както във външни, така и в собствените си периодични издания – „Електронното списание за наука, култура и образование” (2017-2019 г.) и „Визуални изкуства и музика“ (2020-2022 г.). Общият брой на научните им публикации през оценявания период е 17, средно 0,85 на докторант. Те са публикувани в международни, национални, специализирани и университетски издания (2 статии в реферирани издания и 15 статии в колективни томове с научно рецензиране).

СУ „Св. Климент Охридски” предлага стимули, свързани с мотивацията и активността на докторантите за провеждане на научни изследвания и завършване на дисертационния им труд във времето, разписано в докторската програма.

Констатации за изпълнение на критерий 6:

1. СУ „Св. Кл. Охридски” разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, ателиета, библиотечни места и компютърни зали, създаващи академичен комфорт за работа на докторантите
2. Осигурено е провеждането на експериментална дейност, педагогически практики, художественотворчески изяви и други дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове.
3. Осигурен е достъп на докторантите до достатъчен брой и вид научни издания и база данни. СУ „Св. Кл. Охридски” стимулира научноизследователската дейност и творческата активност на докторантите, включително публикуването на техните резултати.

Стандарт 7 „Управление на информацията“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 7.1. „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“

По 7.1.1. Във ВУ е изградена и функционира ефективна система за събиране и анализ на разнородна информация, необходима за нуждите на управлението на институцията. Във ФНОИ и СУ има изградена система за управление на информацията – свързана с докторантите за осигуряване процеса на обучение и преподавателския състав, както и за поддържане и развитие на качеството на обучението и на образователния продукт. Информацията става достъпна чрез мрежата за електронно информационно осигуряване на Университета и Факултета, както и чрез дейността на основните структурни звена – катедрите.

Реално функционират и се използват различни процедури и практики за събиране, анализиране и предоставяне на информация. На заглавната електронна страница на СУ е обособен линк (<https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/obrazovanie/doktoranturi>) към нормативни документи и бланки, които са свързани с цялостния процес от заявка за прием на докторанти до успешното защитаване на дисертационен труд. В рамките на „Университетския център за управление на качеството“ функционира „Лаборатория за анализи и проучвания“. Тя се занимава с планиране, организиране и провеждане на социологически проучвания на мненията на заинтересованите страни за качеството на университетските дейности. Във ФНОИ са специално създадени две Фейсбук групи – една за българските докторанти (<https://www.facebook.com/groups/386387222465941>) и друга за чуждестранните докторанти (<https://www.facebook.com/groups/813059279250693>), които са своеобразно място за обмен на информация между преподаватели и докторанти, както и за защитилите докторанти, които продължават да бъдат активни. Базата данни, която представя научните постижения на преподавателите и докторантите в СУ е „Авторите“ (<https://authors.uni-sofia.bg/>). Регулярно се събира информация за удовлетвореност на докторантите от учебните ресурси и програмите по които се реализира обучението. Информацията се интегрира автоматично от екипа на Университетския център за информационни и комуникационни технологии. *За периода на акредитация е проведена една онлайн анкета с докторанти.* Анкетиранияте докторанти единодушно изказват удовлетвореност от учебните ресурси и програмите по които се реализира обучението. В обучаващото звено е налична собствена документация по управление на информацията. Налична е информация за професионалното развитие на завършилите докторанти, както и информация за поддържане на контактите. Представен е брой на завършилите и защитили успешно докторанти, прекъснали и отчислени с право на защита. (Таблица№1)

По 7.1.2. В обучаващото звено е налична информация за решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав. Резултатите се обобщават и обсъждат на заседания на деканското ръководство и катедра „Визуални изкуства“ след всеки извършен одит. За периода са извършени 2 вътрешни одита, насочени към ДП „МОИИ“. Решенията взети в резултат от тези анализи се оповестяват чрез мрежата за електронно информационно осигуряване на СУ и ФНОИ. Удовлетвореността на

работодателите от подготовката на докторантите се проучва чрез поддържане на контакти с ръководители или директори на образователни институции, с бивши възпитаници, чрез предложения за осъществяване на различни съвместни изяви, осъществяване на взаимно сътрудничество, споделяне на опит, идеи, новости в практиката и др. За изтеклия период **не са** проведени анкети с потребители на кадри.

Констатации за изпълнение на критерий 7:

1. Във ФНОИ съществува организация за управление на информацията, свързана с обучението, статуса и реализацията на докторантите от ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“. Установени са процедури за одобряване и обновяване на учебната документация, в които докторантите взимат участие.
2. Докторските програми се подлагат на одитиране, като резултатите и изводите от проверките за качеството на обучение се огласяват чрез основните управленски органи в университета.
3. Удовлетвореността на работодателите от подготовката на докторантите се проучва чрез поддържане на контакти с ръководители или директори на образователни институции.

Стандарт 8 „Информация за обществеността“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 8.1. „Висшето училище или научната организация публикува информация за:

- приети документи и учебна документация на докторската програма;
- решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав;
- решения от академични и факултетни съвети;
- проведени университетски форуми с участието на докторанти.“

По 8.1.1. Публикуването на актуална информация за докторската програма, обучението и научноизследователската дейност по ДП се обезпечава основно от официалния сайт на СУ „Св. Кл. Охридски“. Той представя информация и за преподавателския състав, който реализира обучението на докторантите, за възможностите за международна мобилност, за научни и други прояви и новини. На сайта е качена информация за всяка докторска програма - информационен пакет, в който се съдържа информация за учебния план и учебните програми, формите на обучение, обучаващото звено и др.

Конкурсите за кандидатстване по докторските програми се обявяват публично на сайта на университета и в **Държавен вестник**. Интересуващите се могат свободно да получат информация за условията и сроковете за кандидатстване и от експертите в отдел „Студенти“ (инспектор „Докторанти“). На сайта са публикувани и редица нормативни документи, касаещи обучението на докторантите.

Специализирани информационни модули с предоставен публичен достъп са: сайта на СУ, сайта на ФНОИ, сайта на Програма „Еразъм+“, „Докторантски Център „Св. Кл. Охридски“, Университетски център за информационни и комуникационни технологии, Научноизследователският сектор при СУ и др.

Системата за популяризиране на информацията за образователната и научноизследователската дейност се поддържа на университетско и на факултетно ниво. Както се вижда от предоставените данни и източници, дейността по ДП „МОИИ“ се представя публично в регионални и национални медии, както и в информационни рубрики на интернет-страниците на държавни институции и партньорски организации.

По 8.1.2. Условията и конкретните възможности за мобилност се оповестяват с помощта на специализиран раздел от официалния сайт на висшето училище. Подробна информация за програма Еразъм+, договорите за двустранно сътрудничество, условията и сроковете за кандидатстване и възможностите за реализиране на мобилности от студенти и преподаватели на СУ се публикува и на страницата на отдел „Международно сътрудничество“ и сайта на Програма „Еразъм+“.

СУ „Св. Климент Охридски” има сключени 300 споразумения за двустранно сътрудничество с чуждестранни университети и научни организации и 800 между-университетски и международни договори за академична мобилност по Еразъм+, като в 4 от тях могат да участват докторанти от докторска програма.

Има и практика на организиране и провеждане на срещи и презентации на договорите и възможностите за реализиране на мобилност, като са представени сведения за провежданите такива представяния през акредитирания период.

Във връзка с академичната мобилност на докторанти във ВУ е приета Система за трансфер на академични кредити. От анкетата на ЕГ с докторанти от ДП стана ясно, че те са информирани за възможностите за мобилност по програма Еразъм +, като само един докторант е осъществил академична мобилност.

По 8.1.3. През периода 2017-2022 година са регистрирани 58 докторантски изяви, от които в страната са 57 (от които 2 международни), а в чужбина 1 научен форум, в Република Сърбия Публикациите на докторантите и техните изяви на различни научни форуми в страната и в чужбина дават възможност за популяризиране на резултатите от дисертационните им изследвания сред по-широка аудитория.

В докторската програма „МОИИ” са създадени условия за популяризиране на резултатите от научноизследователската работа и творческите изяви на докторантите имплементирани и чрез участия в студентски научни сесии и форуми, онлайн форуми, публикации в специализирани списания, в научни трудове на наши и чужди университети. Творческите изяви и дейностите на докторантите са обект на популяризиране от самото висше училище посредством публикации в средствата за масова информация; както и чрез социални мрежи и медии - Facebook, Twitter, YouTube, уебсайт на СУ и ФНОИ. Финансирането на участия в конференции и други форуми се осъществява от ВУ, национални и международни проекти, както и от основното звено. Докторантите от ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ имат възможност да участват в семинари, „кръгли маси“, в студентски клуб „Спектър” и други мероприятия на „Докторантското училище“ към ФНОИ и СУ. В своите дейности и инициативи докторантите от специалностите в акредитираното направление работят по време на обучението си съвместно с партньори от водещи регионални институции – училища, детски градини, Университетско издателство, сдружения, художествени организации и галерии.

Констатации за изпълнение на критерий 8:

1. В СУ „Св. Кл. Охридски” има достъп до информация, свързана с професионалното направление – кандидатстване, обучение, публикации, както и за възможностите и постиженията при изследванията в областта на докторската програма на докторантите и преподавателите и др.
2. На сайта на СУ се оповестяват условията за мобилност на студенти и преподаватели.
3. Създадени са достатъчни условия за представяне на иновационните резултати по докторската програма пред по-широки и авторитетни национални и международни форуми.

Стандарт 9 „Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 9.1. „Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“

По 9.1.1. Комисиите по качеството на обучението, изградени от хабилитирани преподаватели и представители на студентите и докторантите, провеждат периодично целеви обучения за подготовката им на вътрешни одитори, В периода 2017-2022 г. са осъществени 4 обучения с екипите за вътрешни одитори. Обсъдени са възможностите за електронно допитване до студентите за качеството на обучението и преподавателския състав. В СУ „Св. Климент Охридски” действа утвърден ред за приемане и промени на учебната документация. Всяка промяна се одобрява от ФС по предложение на съответните катедри. Предварително

промените се предлагат за съгласуване с останалите катедри и се представят на Учебна комисия във ФНОИ. Процедурата продължава чрез внасяне за разглеждане и одобрение на програмата от централизирана за СУ „Учебна комисия“, след което се одобрява окончателно от АС. Във вътрешната Информационната система се регистрират електронно промените, приети по този ред, Създаден е електронен архив на учебната документация, в който се съхраняват базисните учебни планове и програми, както и новите учебни планове с всички одобрени промени. Всички материали, свързани с управлението и Системата на качеството са достъпни на сайта на СУ „Св. Климент Охридски“.

Академичният състав на катедра „Визуални изкуства“ актуализира работата си с докторантите по ПН „Педагогика на обучението по...“ в зависимост от настъпилите промени в нормативната база и потребности от практиката, както и при отчитане на новостите в науката. Осъвременяването на докторските програми се извършва съобразно мнението на докторантите и потребителите на кадри. За наблюдавания период се отчита съобразяване с мнението на докторантите и на потребителите на кадри относно качеството на образователния процес и перспективите за професионална реализация – периодично се проучва мнението на докторантите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми и методите на преподаване. **През периода 2017-2022 г. академичният състав на катедра „Визуални изкуства“ е извършил:** приемане и текущо обновяване на учебната документация по докторска програма „МОИИ“, актуализиране на конспектите за кандидат-докторантски изпит и изпитите по специалността (докторантски минимум), мониторинг на дейността на докторантите, осигуряване на подкрепа на докторантите и възможност да представят своите очаквания, потребности и препоръки към обучението. За поддържане на висок стандарт при обучението по докторските програми, в СУ и респективно във ФНОИ се насърчава и осигурява получаването на обратна информация от докторантите за провежданото обучение и извършваната от тях научноизследователска и художественотворческа дейност.

По 9.1.2. Вътрешните одити са част от системата за управление на качеството и са описани в Наръчника по качеството на СУ. Специално разработената Процедура за вътрешен одит определя реда, изискванията и отговорностите за планиране, организационно обезпечаване и документирание на вътрешните одити и разписва подробно процеса по осъществяването им. В периода 2017-2022 г. във ФНОИ са извършени два одита – първият е с цел проследяване на приетите от АС учебни планове във факултета и отразяването им в студентската информационна система (СУСИ) за редовна, задочна и дистанционна форма на обучение за ОНС „Доктор“ (2020 г.) и вторият по качеството за проследяване на действащите механизми и организацията на процеса на обучение (Заповед РД-19-32/07.02.2022). В резултат на извършените одити и мнението на докторантите, получени чрез перманентния контакт с тях, по време на обсъждания на въпроси, свързани с докторската програма, в катедра „Визуални изкуства“ се набелязват необходимите мерки, свързани с повишаване на ефективността на докторската програма.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1:

1. През акредитирания период е осъществен регулярен мониторинг и своевременно осъвременяване на докторантските програми. Налице са активни действия за тяхното обновяване с цел постигане на оптимално съответствие на учебното съдържание със съвременното ниво на развитие на науката, социалните промени и изискванията на практиката.
2. Учебната документация се разработва по утвърдени стандарти от СУ „Св. Климент Охридски“, които се прилагат на ниво факултет и катедри, чрез което се цели постигане високо качество на образователната дейност.

Стандарт 10 „Циклично външно осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 10.1. „Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“

По 10.1.1. През периода 2017-2022 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ е проведена Институционална акредитация с оценка **9,61** и акредитация за период от 6 години (Протокол №15/20.09.2018 г.). На 09.06.2017 г. ПКПНСД дава програмна акредитация за период от 6 години на **9** докторски програми по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Протокол № 10/09.06.2017 г.).

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности при НАОА на 09.05.2017 г. (Протокол № 10) и писмо изх. № 672/22.05.2017 г. дава програмна акредитация на ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство с обща оценка по критериите **9,42**), срок на валидност шест години и формулира **две препоръки** (препоръките към докторската програма, както и действията по изпълнението ѝ, са отразени в началото на този доклад). Дейностите по отстраняване на слабости от предходна процедура на акредитация се основават на функционирането на Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав, които са приоритет в работата на Университетския център по управление на качеството и на Комисиите по качеството на университетско и факултетско ниво, както и на катедрите. Събират се и се анализират значителни информационни масиви от данни – от Рейтингова система на висшите училища в България, световната класация на университетите *QS World University Rankings*, от потребители на кадри, отчети на ниво факултет, катедра и др. Докладът и съпътстващата го документация се обсъждат на КС и ФС, след което се утвърждават от АС.

Подготовката на доклада-самооценка и документацията по процедурите за отстраняване на слабости от предходна акредитация протичат в съответствие с Правилник за устройството и дейността на УЦУК и се съпровожда със събиране и анализ на значителни информационни масиви от данни.

Докладът-самооценка по настоящата процедура е изготвен от комисия, със Заповед № 8/17.02.2022 на Декана на ФНОИ. Докладът-самооценка е приет на ФС на ФНОИ (Протокол №.6/29.03.2022) и на АС (Протокол №.7/19.04.2022г.).

СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ и катедра „Визуални изкуства“, отчитат положително напредъка в качеството на ДП „МОИИ“, постигнат след последната дейност по външно оценяване. Обучението на докторантите е обезпечено нормативно, материално-технически и с необходимия академичен хабилитиран преподавателски състав. У докторантите се развиват ключови компетентности, свързани с образователния процес и с научноизследователската им дейност. В професионалното направление се полагат необходимите усилия за усъвършенстване на цялостния процес на организиране на обучението на докторантите.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1:

1. В резултат на изпълнение на дадените препоръки след предходната акредитация и след САНК в СУ „Св. Климент Охридски“ са предприети мерки за изпълнение на препоръките. Регулярно се осъществяват дейности по самооценка, подчинени на системата за управление на качеството на обучение. СУ „Св. Климент Охридски“ и ФНОИ.
2. Системата за качество на обучението в ПН 1.3. Педагогика на обучението по... е динамична и отворена и се актуализира непрекъснато в отговор на променящата се нормативна база в национален и в институционален контекст.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от проверката по критериите 1.1. – 10.1. са основание за извеждане на силни и слаби страни, възможности и заплахи, свързани с акредитиране на ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“:

Силни страни:

- В СУ „Св. Климент Охридски“ има ясно изразена политика за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението.

- В СУ „Св. Климент Охридски” е изградена и функционира отчетлива научноизследователска инфраструктура с основни функции: включване на преподаватели, докторанти и студенти в изпълнение на научноизследователски проекти; подпомагане и стимулиране на научноизследователската активност на академичния състав; периодичен анализ и оценяване на резултатите от научноизследователската дейност.
- СУ „Св. Климент Охридски” прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени и представители на заинтересованите страни.
- Предложената за акредитиране докторска програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ е сравнима с аналогични програми на други ВУ в България.
- Обучението на докторантите в ОНС „доктор“, ПН 1.3. Педагогика на обучението по... в СУ се провежда в унисон със съвременните изисквания за придобиване на образователно-квалификационните степени.
- Постиженията на докторантите се оценяват системно чрез разнообразие от съвременни и публично оповестени методи и критерии.
- Проучва се и анализира мнението на докторанти относно качеството на образователните дейности.
- ФНОИ подкрепя и насърчава публикационната дейност на докторантите, което е ключова предпоставка за нарастването ѝ през периода. Процедурите по включване на докторанти в изследователска и художествено-творческата дейност – проекти, публикационна активност, конференции, изложби и други форуми, са прозрачни.
- Във ФНОИ съществува административен опит за отразяване хода на осъществяваните докторантури и за проследяване професионалната реализация на завършилите докторанти.
- В катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ, всички преподаватели от ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ (100%) работят на първи основен трудов договор, чиято квалификация и професионален опит осигуряват продуктивна академична среда за обучение и научни изследвания.

Слаби страни:

- В доклада-самооценка липсват конкретни данни за сравнителен анализ на сходни докторски програми в университети в ЕС и извън него.
- Квалификационната характеристика и учебният план са актуализирани през 2015 г.
- В представеният учебен план не са включени факултативни дисциплини.
- В доклада-самооценка липсват данни от конкретен анализ на пазара на труда, като е посочено, че се поддържат перманентни контакти с потенциални работодатели и партньори.
- През последните шест години един докторант е реализирал мобилност от докторската програма „МОИИ”.

Възможности:

- Съществуват възможности за доусъвършенстване и прецизиране на учебната документация.
- Налице са добри възможности за разгръщане на дейност в международен аспект за популяризиране на резултатите от дисертационните изследвания на докторантите.

Заплахи:

- Не са констатирани.

Председател на ПКПНСД:.....
/проф. дпн Сийка Чавдарова-Костова/

V. ПРИЛОЖЕНИЯ:

Таблица 1. Списък на докторантите в от ДП „Методика на обучението по изобразително изкуство“ в катедра „Визуални изкуства“ за периода 2017 – 2022 г.

Име, фамилия	Научен ръководител	Дата на зачисляване на докторанта	Форма на докторантура	Тема на дисертацията	Дата на защита/срок на завършване на докторантурата
Марина Александрова	проф. д-р Стефан Алтъков	01.07.2019 г.	редовна	„Игрови форми при обучението по визуални изкуства в неформалното образование“	01.07.2022
Александра Димитрова	доц. д-р Снежина Бисерова	01.02.2020 г.	редовна	„Традиционни и дигитални художествени методи в обучението по изобразително изкуство“	01.02.2023
Ваня Вълкова	доц. д-р Добрин Атанасов	01.07.2021 г.	редовна	„Модел на дидактическа игра за обучение в сферата на визуалните изкуства“	01.07.2024
Даниела Тенева	проф. д-р Бисера Вълева	01.07.2021 г.	редовна	„Съвременните визуални изкуства като възможност за развитие на творческото мислене в обучението по изобразително изкуство 5-7 клас“	01.07.2024
Николай Петрусенко	доц. д-р Снежина Бисерова	01.02.2022 г.	редовна	„Разпознаваемост и четимост на актуалните шрифтови форми на кирилица и приложимостта им в обучението по графичен дизайн“	01.02.2025
Виолета Пеева	доц. Милена Блажиева	10.02.2014 г.	редовна	„Плакатът и интердисциплинарният подход в обучението по изобразително изкуство в общообразователното училище“	Отчислена с право на защита 10.02.2017 г.
Виолета Апостолова	проф. д-р Бисера Вълева	10.02.2015 г.	редовна	„Развитие на творческото мислене чрез интерпретация на текст в колаж – 8-12 клас на художествените училища“	Отчислена с право на защита 10.02.2018 г.
Юлия Лазаркова	проф. д-р Орлин Дворянов	15.02.2018 г.	редовна	„Презентационни модели в обучението по изобразително изкуство в националните училища по изкуствата“	Отчислена с право на защита 15.02.2021 г.
Ксения Мавромати	проф. Буян Филчев	10.07.2018 г.	редовна	„Роля и функции на илюстрацията в учебниците и помагалата в начален курс“	Отчислена с право на защита 10.07.2021 г.
Александър Байтошев	проф. д-р Стефан Алтъков	18.05.2014 г.	редовна	„Иновативни европейски модели и приложението им в обучението по живопис в специалност „Изобразително изкуство“	Защитил на: 28.06.2017 г.
Красимира Дренска	проф. д.н. Лаура Димитрова	11.05.2014 г.	редовна	„Знаково-символно значение в произведения на декоративно-приложните изкуства в обучението по изобразително изкуство за 7. клас на общообразователното училище“	Защитила на: 28.06.2017 г.

Цвета Петрова	проф. Буян Филчев	11.05.2014 г.	редовна	„Дигиталната графика в обучението по изобразително изкуство”	Защитила на: 28.06.2017 г.
Любен Кулелиев	проф. д-р Орлин Дворянов	10.09.2014 г.	редовна	„Мястото и ролята на пространствените художествени форми и на дигиталните технологии в обучението на ученици от горен курс”	Защитил на: 05.10.2017 г.
Лиляна Дворянова	проф. д-р Бисера Вълева	1.11.2014 г.	редовна	„Формиране на визуална грамотност на студенти в процеса на обучение по изобразително изкуство”	Защитила на: 31.10.2017 г.
Майа Антова	проф. д-р Анна Цоловска	6.06.2015 г.	редовна	„Прилагане на съвременните методи за възпроизвеждане на художествени произведения при обучението по изобразително изкуство в начален курс”	Защитила на: 10.07.2018 г.
Иво Димитров	проф. д-р Орлин Дворянов	3.04.2016 г.	редовна	„Дигиталните технологии (видеоарт и фотография) в обучението при специалност Изобразително изкуство”	Защитил на: 23.04.2019 г.
Явор Грънчаров	проф. Буян Филчев	3.04.2016 г.	редовна	„Съвременни тенденции в графичния дизайн и приложението му при създаване на учебници, учебни помагала и рекламни материали”	Защитил на: 30.10.2019 г.
Елена Панайотова	доц. д-р Мая Димчева	22.04.2017 г.	задочна	„Модел за развитие на визуалното изразяване в обучението по изобразително изкуство в 7 и 8 клас”	Защитила на: 26.05.2020 г.
Иван Ямалиев	проф. д-р Орлин Дворянов	22.04.2017 г.	редовна	„Основни тенденции в обучението по мултимедийни технологии в българското висше образование по изобразително изкуство. Приложение в практиката”	Защитил на: 26.05. 2020 г.
Марина Стоянова	проф. д.н. Лаура Димитрова-Алтъркова	10.03.2018 г.	редовна	„Медии и платформи за виртуална и добавена реалност в обучението по изобразително изкуство”	Защитила на: 16.03. 2021 г.

Таблица 2. Преподаватели на ТД в катедра „Визуални изкуства“ за периода 2017 – 2022 г.

№	Звание, степен, име, фамилия	Научна специалност, по която е придобита последната академична длъжност	Титуляр на дисциплина
1	проф. дн. Лаура Димитрова-Алтъркова	8.2. Изобразително изкуство 1.3. Педагогика на обучението по...	Декоративни изкуства, Комбинаторика, Теория на художествения образ
2	проф. д-р Бисера Вълева	8.2. Изобразително изкуство 1.3. Педагогика на обучението по...	Рисуване и композиция
3	проф. д-р Анна Цоловска	8.2. Изобразително изкуство	Скулптура и художествени конструкции
4	доц. д-р Мая Димчева	1.3. Педагогика на обучението по...	Методика на обучението по изобразително изкуство
5	доц. д-р Добрин Атанасов	8.2. Изобразително изкуство 1.3. Педагогика на обучението по...	Концептуални форми, Софтуер за графичен дизайн

6	доц. д-р Снежина Бисерова	8.2. Изобразително изкуство	Графичен дизайн
7	доц. д-р Милена Блажиева-Кирчева	8.2. Изобразително изкуство	История на изобразителното изкуство
8	проф. д-р Стефан Алтъков (хоноруван от 2021 г.)	8.2. Изобразително изкуство 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	Живопис и цветознание
9	проф. д-р Орлин Дворянов (хоноруван от 2017 г.)	8.2. Изобразително изкуство 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	Акции и инсталации, Хепънинг и пърформанс, Тория на художествения образ.
10	проф. Буян Филчев (хоноруван от 2018 г.)	8.2. Изобразително изкуство	Графика и технологии
11	Гл. ас д-р Красимира Дренска	1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	–
12	Гл. ас д-р Любен Кулелиев	1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	–
13	Гл. ас д-р Венцислава Стоянова	1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	–
14	Гл. ас д-р Цвета Петрова	1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	–
15	Гл. ас д-р Явор Грънчаров	1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)	–

Таблица № 3: Брой публикации на преподавателите на ОТД с квалификация в областта на докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ за периода 2017 – 2022 г.

Година	Вид научни публикации										Общ брой
	Монографии		Учебници		Учебни помагала		Студии		Статии		
	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	
2016-17	1	–	–	–	–	–	–	–	4	–	5
2017-18	1	–	–	–	–	–	–	–	5	–	6
2018-19	–	–	–	–	–	–	–	–	10	–	10
2019-20	–	–	–	–	–	–	–	–	8	–	8
2020-21	–	–	–	–	–	–	2	–	5	–	7
2021-22	1	–	–	–	–	–	4	–	–	–	5
Общ брой за последните 6 години	3	–	–	–	–	–	6	–	32	–	41

Таблица № 4. Научноизследователска дейност на преподавателите на ОТД с квалификация в областта на докторската програма „Методика на обучението по изобразително изкуство“ за периода 2017 – 2022 г.

Година	Вид научноизследователска дейност											
	Брой публикации/в реферирани и индексирани издания		Общ брой	Средно на преп.	Брой участия в научни проекти		Общ брой	Средно на преп	Брой участия в научни форуми		Общ брой	Средно на преп
	У нас	Чуж			У нас	Чуж			У нас	Чуж		
2016-17	–	–	–	–	3	–	3	0,75	–	–	–	–
2017-18	3	–	3	0,75	3	–	3	0,75	1	3	4	1
2018-19	1	–	1	0,25	2	–	2	0,5	2	–	2	0,5
2019-20	–	–	–	–	3	–	3	0,75	1	–	1	0,25
2020-21	5	–	5	1,25	2	–	2	0,5	2	1	3	0,75
2021-22	–	–	–	–	4	–	4	1	1	1	2	0,5
Общ брой за последните 6 години	9	–	9	2,25	17	–	17	4.25	7	5	12	3